

## Oponentský posudek diplomové práce

***Petr Nezdařil: Propaganda a mládež za protektorátu: Kuratorium a strategie působení na mládež prostřednictvím časopisů, FFUK 2009, 186 stran.***

Uchopit toto téma, nikoli nenáročné na metody zpracování, lze mnoha způsoby a u Petra Nezdařila je příjemné, že zvolil velmi důkladný a široce pojatý výkladový postup. Možná dokonce až příliš široký, protože k vlastní problematice, kterou uvádí název, se dostává v podstatě až v polovině knihy.

Přesto je na druhé straně doslova obdivuhodná jeho systematickosti výkladu. Když hodlá psát o nacistické propagandě, začíná vskutku od kořenů – od pojmu modernity a totalitních režimů jako jejich „nechtěných dětí“, jak je několikrát v textu označuje. Asi by v tomto směru bylo prospěšnější, kdyby nepostupoval tak ze široka a nepopisoval modernitu pomocí klasiků evropské filozofie 17.-19. století a spíše se soustředil na výrazy střetu „modernismu“ a „antimodernismu“ ve studovaném období (v době před I. světovou válkou a hlavně v meziválečném období). Pak by ovšem v jeho textu musely existovat odkazy třeba na meziválečnou konzervativní revoluci a zřejmě i seznam literatury by se proměnil. Tomuto problému mohl autor částečně předejít, kdyby lépe navzájem provázal druhou a třetí kapitolu (o modernitě a německém prostředí). Třebaže je seznam literatury velmi obsáhlý a reprezentativní, některé zásadní tituly v něm postrádám (např. Ernst Nolte a jeho *Fašismus ve své epoše* či Loewensteinův *Projekt moderny*). Dále Horníkovu obsáhlou analýzu nacistické ideologie a propagandy, která vyšla vloni. Absenci nově přeloženého Horkheimera s Adornem lze omluvit s ohledem na to, že kniha vyšla v době, kdy autor práci již zřejmě dokončoval).

Skutečnost, že autor vůbec nevyužíval archivní prameny lze s ohledem na tématické vymezení práce v zásadě omluvit. Seznam použitých dobových periodik je dostatečně reprezentativní a autor prokázal schopnost kritické interpretace pramenů na úrovni, jaká je požadována v diplomové práci.

Podobně jako modernitu se také nejprve snaží definovat obsah nacistické ideologie a teoreticky vymezit propagandu, než začne studovat její jevové stránky

v protektorátních dokumentech. Za takový metodicky příkladný postup jej lze jediné chválit.


S podobnou důsledností si vymezuje také předmět svého rozboru a otázky, na které se v práci hodlá zaměřit. Uvádí čtyři, ale posledně jmenovaná nemá význam: 1. hodlá rekonstruovat obrazy, které jsou v propagandě užívány; 2. rozdíl propagandy zaměřené na dospělé a na mládež; 3. společenská akceptace a identifikace obyvatelstva s těmito vzory.

Ke svému výkladu užívá pojem „mapy významů“, který vymezuje s odvoláním na Stuarta Halla (s. 59). V rámci obhajoby by bylo vhodné prodiskutovat, zda koncepce map významů, jak jsou pojaty v této práci, není příliš deterministická, tzn. zda autor neklade přílišný důraz na determinovanost našeho myšlení těmito mapami na úkor pragmatického, veskrze utilitárně motivovaného jednání jednotlivce. Jeho výroky z kapitoly 5.2. by tomu nasvědčovaly. Navíc se jedná o importovaný okupační režim a tento politický prvek by neměl být při studiu pokusů o transformaci map významů podceňena, protože vytváří apriorní blok ve vztahu ke kulturním vzorcům okupanta. Tento problém je v textu poněkud nejasně vyjádřený (srv. také např. s. 67-8 a 175).

Domnívám se, že se autorovi podařilo na vytyčené otázky úspěšně odpovědět a uvést dostatek argumentů pro svá tvrzení z primárních pramenů.

Z jazykového hlediska je sice práce uspokojivá a dobře se čte, avšak obsahuje velké množství překlepů či chybějící interpunkce. Zjevně se jedná o daň za spěch při dokončování textu. Jen bych upozornil pro příští autorovy práce, že skloňování vztažného zájmena „jenž“ je v textu trvale chybné. I přes dílčí námitky, které se objevily výše v posudku, není pochyb o tom, že Nezdařilův text plně splňuje požadavky, které jsou v seminářích sociálních dějin a obecně na historických ústavech FFUK na diplomové práce kladeny. Proto bez zásadnějších výhrad doporučuji tuto diplomovou práci k obhajobě, ba dokonce ji neváhám označit za jednoznačně nadprůměrnou.

V Praze, dne 7. září 2009



PhDr. JUDr. Jakub Rákosník, Ph.D.